

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VI. Proprietate vitium esse, permutare, mutuare, accomodare, aut alio modo contrahere sine Prælati consensu.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

modo Prælatorum ligare manus videntur, ne à se, contra voluntatem domini, res sibi concessas auferant, aliorumque usibus applicent.

Hic rerum usus seu potius abusus, (licet in rigore contra paupertatem esse non videatur) longè tamen arceri debet à Religionibus reformatis, ubi omnia in communi omnibus administrantur, secundum uniuscuiusque indigentiam. Abusus enim ille vitæ communi derogat, in quantum non pro necessitate, sed pro libito, rerum usus indulgetur, & maximam præbet ansam pecuniis: imo ipsis deerior est, nam pecunia pro nutu Prælatorum auferri, & in alios usus converti possunt, in illo vero casu, neque Prælati (ut aliqui volunt) potestatem habent, rem illam commodatam, in aliquo usui Monasterii invito domino convertendi. Et demum incentivum est proprietatis, cum his rebus subditi asuescant appropriare sibi bona alia, nolentes ad alios usus transferri. Quare id in bene ordinatis Religionibus permitti nullatenus debet; quod si permitti contingat, eâ conditione fieri debet, ut res mutuata, sicut & alia Monasterii, indifferens sit, omniumque usibus exposita, secundum quod Prælato placuerit. Alias Prælati id concedentes sciant se magnam paupertati maculam inurere, eamque omnino relaxare.

CAPVT VI.

Proprietatis vitium esse, permutare, mutuare, accommodare, aut alio modo contrahere sine Prælati consensu.

Religioso absque Prælati consensu nihil licet permutare.

IN hac re dicendum est primò: Nullum Religiosum ex monasterii bonis, vel ex his, quæ ipse ad usum habet, notabilem posse cum alio quantitatem permutare sine Prælati nutu tacito vel expresso.

Ita docuit Joannes XXII. in Extravag. Ad condicorem de verb. signif. Quis enim (ait) simplicem usuarium dicere poterit, cui rem usuarium liceat permutare, vendere, aut donare? Procul dubio hac natura repugnare dignoscuntur. Et affirmat glossa, verbo (pertinere) multa ad hoc propositum adducens, & sequitur Alvarus Pelagius apud Ser. consci. q. 81. in fi. S. Bonaventura in speculo discipl. particula 1. Cap. 4. Nec potest (inquit) in rebus suo usus deputatis, ut sunt libri, vestes, lecti, & alia huiusmodi pro alio immutare. Corduba super Reg. B. Francisci Cap. 6. quæst. 4. puncto 1. ubi dicit quatuor sul Ordinis Ministros hanc sententiam docuisse, Tenet etiam Serena conscientia in Regul. B. Francisci eodem Cap. 6. 9. 78. & Abbas Smaragdus sup. Cap. 33. Regul. S. Benedicti, cujus hæc sunt verba: Ex his colligitur, quod neque ab exterioribus propinquis, neque ab interioribus fratribus, licet aliquid accipere, vel cum alio aliquo commutare: Et ratio, qua Glossa & Corduba locis citatis in huius doctrina probationem utuntur, hæc est; quia permutare est actus domini: permutare enim nihil aliud est, quam dominium unius rei in aliam transferre personam, & ideo est Religioso perhibita atque adeo secundum textum in L. 1. §. Item. à Jesu Oper. Tom. 1.

ultimo, ff. de rerum permut. permutatio illa irrita erit. Quia, ut ibidem dicitur, permutatio alienæ rei ipso jure est nulla. Unde Ludov. Lopez in instruct. Cap. 156. sententiâ assentent. Religiosum posse aliquid cum alio permutare, vel falsa est, vel ipse de permutatione exigentis quantitatis loquitur, aut de ea permutatione, quæ cum licentiâ tacita fit, quod ipse satis expressè indicat.

Dico 2. Non solum actus permutandi est actus domini, sed etiam actus mutuandi, ac per consequens Religioso illicitus.

Pro huius conclusionis pleniori probatione ex communi DD. Sententiâ præmittitur duplex esse mutuum; aliud, generaliter nomine retento, mutuum vocatur, quod nihil est aliud quam ex meo tuum facere, quod tunc contingit, quando cum re mutuata illius dominium in alium transfertur, quod in mutatione rerum usu consumptibilem necessariò contingit. Aliud vocatur commodatum, quando scilicet dominium rei in alium non transfertur, sed tantum usus, ac per consequens res eadem à commodatario vero domino reddenda est; de utraque ergo mutatione conclusio intelligenda est, quam sequitur Corduba, loco cit. q. 4. Serena cons. q. 75. & Smaragdus ut sup. d. eos. Non enim oportet Monachum ex his, quæ pro necessitate temporis præsentis ab Abbate suscipit, dare vel commodare quicquam, nisi in Abbate illi fuerit ordinatum. Unde apud Car. hufien. 2. parte stat. antiquor. Cap. 31. non solum mutuarii actus prohibetur, sed etiam excommunicationis pœna contrarium facientibus adiungitur, & in nova collectione (excommunicatione semorâ) idem scriptum reperitur. Cap. 19. n. 6. & huiusmodi statutorum apud PP. Societatis JESU dicitur vigere, in quibus Religionibus prædicti actus prohibentur veluti actus proprietatis, ut in ipsarum Constitutionibus declaratur.

Ratio à priori est, quia aut Religiosus mutuum dat, aut commodatum, & utrumque est contra paupertatis votum, & de mutuo quidem id manifestum est; quia cum in mutuo dominium transferatur, & Religiosus nullum possit dominii actum exercere, sequitur non posse aliquid mutuo dare. Et confirmatur, quia ut constat ex lege, nemo plus, de regul. juris. Nemo potest jus quod non habet, in alium transferre. Quare cum Religiosus nullum domini jus in realia habeat, nequit illud in alium transferre.

De commodato verò id ipsum probatur, quia aut res communes Monasterii commodat, & hoc prohibetur, nemo enim commodatè potest quod suum non est; aut verò commodat id quod sibi ad usum deputatum est, & hoc etiam est illicitum: Usuarium enim usum quem habet, alteri applicare non potest, ut constat ex §. 1. insit. de usu & habit. & ex aliis læpius repetitis; hoc tamen intelligendum est ex vi voti paupertatis, aliter verò judicandum erit ex vi licentiæ præsumptæ secundum varias Ordinum consuetudines, & secundum rerum qualitates, quæ commodantur.

Ratio secunda, quia Religiosus (ut infra dicetur) nullum potest civilem contractum celebrare: mutuum autem vel commodatum est contractus civilis, ut constat ex toto tit. ff. de reb. creditis & ff. commodati.

Neque mutare, aut accommodare.

Duplex dare mutuum.

JESU
Spirit.
II

Est tamen circa hanc conclusionem aduertendum, 1. non solum esse intelligendam respectu secularium, sed etiam respectu Religiosorum, si Prælati expresse mutationem prohibeat. Rationes enim adductæ, respectu utrorumque procedunt. Dixi (si Prælati expresse prohibeat) hac enim prohibitione temora inter eisdem Conventus Fratres non dubium, quin tacita licentia sit præsumenda, ut sibi invicem ea, quæ necessaria sunt, mutuo dent: imo potius contra charitatem faceret qui fratri indigenti, Codicem exceptorium, vel quid simile non mutaret. Ita D. Bonavent. in *specul. discipl. 1. part. Cap. 4. In commodandis* (inquit) *pro cohabitantiis indigentia rebus non est lex posita charitati.* Corduba loco citato q. 5. ubi Hugonem & Barthol. de Pisa citat pro hac sententia, imo *quæst. 9.* ex mente D. Bernardi inter proprietarios loco quinto enumerat illum, qui librum, vel aliam rem omnium usus deputatam Fratibus non vult commodare, dummodo ipse illa non indigeat. Et idem affirmat Albanus Pelagius apud Ierem. *consil. quæst. 81.*

Ultimò, illud pro comperito statuendum erit, nullum civilem contractum, in quo Religiosus aliquam debeat civilem actionem exercere, posse ab illo sine Prælati licentia celebrari. Ita Innocentius Papa communiter receptus in *6. cum olim, 2. de privil. Navarr. C. non dicatur. num. 30. & sequentibus, & consil. 5. de pactis, num. 4.* Ratio est, quia omnes ii actus sunt actus dominii, cujus Religiosus est incapax, & non solum dominii, sed etiam cuiuscunque actionis civilis, ut in prima hujus Tractatus parte probavimus. Quare proprietatem incurrit, si absque Prælati licentia contrahat, cum velit exercere actum juris, cui renunciavit; quapropter talis contractus nullam aut Monacho aut Monasterio infert obligationem civilem, ut omnes Canonistæ fatentur sumptu argumento à seruo, vel à filio-familias, sine Domini aut Patris consensu contrahentis. Idque æquè militat in Religiosis simplicibus, ac in Procuratoribus, vel administrationem habentibus, si ultra concessam sibi facultatem contractum celebrarent, ut cum Innocentio Panorm. & aliis tenuit Navarrus, ut *sup. & Molin. Tomo primo de iustis. Tract. 2. disp. 140.* qui ibidem iure asserit esse peccatum mortale, quando Religiosi absque facultate prædictâ tacitâ, vel expressâ, contrahunt cum Sæcularibus, ignorantibus se monasterio obligati, non verò monasterium ipsis, nisi ex bona fide id facerent.

Dubii
incidentis

Solutio.

Sed dubitari potest utrum, cum sine Prælati facultate monachus contrahit, licet non civiliter saltem naturaliter obligetur, ita ut in conscientia teneatur facere, quod in se est, ut contractum adimpleat.

Dico in eo casu Religiosum ne quidem naturaliter obligari. Ita Hostien. in *summa.* Panorm. & Felinus. *C. ex rescripto, de iure iurando.* Nam licet servus obligetur naturaliter in eo casu, Religiosus tamen, cum non habeat velle, neque nolle, nullo modo obligatur, & maximè, cum in conscientia peccet contractum celebrando, & sit proprietarius, non video cur in conscientia debeat etiam naturaliter obligari; licet mihi non displiceat id quod Navarrus asserit *Comm. 2. de Regul. n. 42. in fine,* teneri Religiosum huiusmodi corum actus adimplere in quantum potest, saltem

dum à Prælati non impeditur, quia sicut vota DEO sine consensu Prælati præstita obligant, donec Prælati ea irritè, ita promissa hominibus valere & obligare debent, donec eis Prælati contradicant.

Demum sicut nec ex contractu monachi, ita nec ex eius delicto, etiamsi ille Prælati sit, obligatur monasterium, nisi quatenus in eius utilitatem & commodum fuerit aliquid conversum, quoniam delictum personæ in detrimentum Ecclesiæ non est convertendum. *C. si Episcopum 16. quæst. 6. & regula delictum, de regul. iuris in 6.*

Idem etiam censendum erit de deposito, si apud monachum deponatur; nam monasterium, etiamsi monachus de Prælati licentia sit depositarius, non tenebitur de deposito, nisi quatenus res deposita conversa sit in monasterii utilitatem, ut colligitur aperte ex *Cap. 1. de deposito;* ratio est, quia depositat. solum tenetur de dolo & lata culpa, ut patet in *C. bona fides de deposito, & l. 1. ff. de positi;* monasterium vero ex delicto monachi non tenetur, ut nuper adnotavimus; igitur non tenebitur ex deposito collocato penes monachum, quando culpa illius aut perit aut deterius redditur, ut in specie annotavit Molina, *Tomo 2. de iust. & iure disp. 525.*

CAPUT VII.

Monachum non posse testamentum condere, neque ab aliis conditum exequi.

Videndum restat, an sit contra paupertatis votum Regularem condere, aut velle condere testamentum, ut sic de omnibus proprietatis actibus clarius constet. Regularis si professionem veram emisit nullo modo testari potest, ut expresse decernitur in *authen. Ingressi. C. de Sacrosanctis Ecclesiis. Cap. quia ingredientibus. Cap. si qua mulier. 19. quæst. 3. & Cap. 2. de testamentis;* quæ decisio recepta est in *lib. 17. tit. 3. part. 6.* Tradunt doctores in prædictis locis, & Navarr. *Comment. 2. de Regularibus à n. 43. & de redditibus quæst. 3. monit. 11. & 12. novissimè Molina de iustitia & iure. 1. Tom. 2. disp. 141. & Carolus Tapia in dicta audent. Ingressi,* verbo *ideoque nec de his Cap. 1.* hujus conclusionis ea est ratio. Quia cum nihil proprium habeant, aut habere possint, ut in dicto *C. non dicatur, & C. cum ad monasterium* definitur, testari non possunt. Et præterea quoniam sui juris non sunt, neque velle, neque nolle habent, ut dicitur in *Cap. Quorundam. & C. si Religiosus de electione in 6.* Quare à testamento factio merito rejiciuntur, cum in testamentis primum locum obtineat voluntas testatoris. *l. in conditionibus ff. de conditionibus & de demonstrationibus.* Quare testari non possunt tam ex defectu potentie, quam ex defectu voluntatis: quæ duo in quolibet actu requiruntur. Ex quo etiam fit, quod nec causa mortis donare, aut legare possint etiam de licentia Abbatis, ut affirmat Bart. in *dicta audent. Ingressi, & Præpositi in Cap. Nulli dubium 12. quæst. 5. num. 20.* nisi in casu, (ut limitavit Bart.) quo Abbas & Capitulum consentient mobilis, & modica alienari. Nam immo-

bilia,